

miske Udvikling, er erkendt fra alle Sider, og at den indenfor det nuværende tekniske og økonomiske Verdenssamfund tillige repræsenterer visse utvivlsomme Fordele, er ligeledes erkendt fra alle Sider. Men det er, tror jeg, paa samme Maade erkendt af alle, at Koncentrationen i sig selv medfører visse Kendsgerninger, som gør det offentlige Tilsyn nødvendigt. Lovforslaget her, der etablerer et saadant Tilsyn, maa derfor ikke, naar man ser paa § 1, forstaas saaledes, at den Virksomhed, der sættes under dette Tilsyn, derigennem udpeges som en Virksomhed af mistænkt Art. Bestemmelsen betyder, at denne Virksomhed hører til den Art af Virksomheder, som Samfundet finder det nødvendigt at undergive Tilsyn. Jeg har vistnok tidligere haft Lejlighed til at nævne for dette høje Ting, at den norske Industris ledende Mænd, som har beskæftiget sig med dette Spørgsmaal og, som det synes mig, med noget større Vidsyn end den danske Industris ledende Mænd, vel udtrykkelig har paapeget Betydningen for Industrien af Koncentration, men ogsaa har erkendt Nødvendigheden af, at Industrien, idet den virkede for Koncentration, anerkendte Forpligtelsen til at undergive sig Statstilsyn.

Det ærede 16de Medlem for Hovedstaden udtalte, at det forekom ham, at dette Lovforslag ikke sigtede paa de koncentrerede Bedrifters egentlige Samfundsfare. Han sagde, at Lovforslaget sigtede mod Priserne, men der er noget andet, som er farligere, nemlig Bedrifternes hele sociale Magtstilling. Det forekommer mig, at det ærede Medlem deri paa en ejendommelig Maade skelner mellem Priserne og Magtstillingen, som om de ikke havde noget med hinanden at gøre. Hvad er det, som skaber den koncentrerede Bedrifts Magtstilling? Det er netop dens Mulighed for at udnytte Koncentrationen og Prisen. Hvis den koncentrerede Bedrift er i Stand til at bestemme Prisen og derved skabe sig uhyre Udbytte og ikke betaler dette Udbytte ud som Produktionsomkostninger, men som Kapitalforrentning og som Lederløn, saa opstaar deraf just den sociale Magtstilling. Man har ofte hørt den Anskuelse gjort gældende: hvilken Betydning kan det have for Samfundet, om man hin-

drer en stor Bedrifts Leder i at faa et Par Hundrede Tusind Kroner i Tantième eller saadant, thi fordelt ud paa hans Arbejdere eller fordelt ud paa den Pris, Forbrugeren giver for Varen, vilde det kun blive til en ganske ringe Sum til hver Arbejder og en ganske ringe Sum for hver Forbruger. Men det ærede 16de Medlem for Hovedstaden har meget rigtigt peget paa, at i den uhyre Løn, der gives for et saadant Lederarbejde, og i den uhyre Forrentning, som kan gives af et saadant Kapitalanlæg, fremkommer der en social Magtstilling, som Samfundet maaske aller mest trænger til at værgе sig imod. Derfor forekommer det ganske urigtigt, naar det ærede Medlem siger, at dette Lovforslag kun peger paa Priserne. Det peger netop paa den sociale Magtstilling, som disse Virksomheder fremkalder ved deres Benyttelse af Priserne. Derfor indføres der ved § 5 et Tilsyn med, en Undersøgelse af og Erklæring om disse Virksomheders Anvendelse af deres Stilling, eventuelt deres Misbrug deraf.

Alle ærede Medlemmer har erkendt Rigtigheden af denne Lovgivning, den ærede sidste Taler dog med en vis Uklarhed; men visse Bemærkninger er gjorte om Lovforslagets Udformning, og dertil skal jeg gøre nogle Bemærkninger. Lovforslagets Oprindelse er bekendt. Det er et Kommissionsarbejde, Resultatet af et langvarigt Samarbejde mellem Mænd og Kvinder af meget forskellige Anskuelser. Resultatet er derefter tilstillet Ministeren og er af denne i alt væsentligt uændret lagt paa Tingets Bord. Derved fremkommer selvfølgelig det Forhold, at Ministeren under den videre Behandling af Sagen staar friere, end om han selv havde arbejdet sig ind i visse Synspunkter, som det maaske var vanskeligt for ham at komme ud af, selv om man maaske fra anden Side kunde paavise en bedre Ordning.

Her vil jeg gerne sige til det ærede Medlem fra Horsens (Hans Nielsen), som begyndte med at udtale Ønsket om, at § 1 skulde ændres saaledes, at Loven kom til at omfatte ikke et offentligt Tilsyn med visse Virksomheder, men offentligt Tilsyn med alle Virksomheder, at han, hvis han arbejdede meget langt videre paa denne Vej, sikkert vilde se, at han ikke naaede